

Zdrojová data a metodika: příloha policy briefu „Když matky nemohou pracovat podle svých představ: bariéry a náklady pro veřejné rozpočty“

Zdrojová data – MUMDOO šetření

Data o rodičích dětí ve věku 0–8 let šetření MUMDOO 2026 byla sbírána v období od 1. března do 14. dubna 2026 formou online dotazníku. Metodickým garantem sběru a zpracování dat byla výzkumná agentura IPSOS. Data byla získána dvěma způsoby. Jádrem datové sady je otevřené dotazníkové šetření MUMDOO, které vyplnilo 17 407 respondentů. Dotazník byl šířen prostřednictvím sociálních sítí (LinkedIn, Facebook, Instagram) přes kanály platformy MUMDOO a dalších členů a spolupracujících společností a komunit. Souběžně bylo realizováno reprezentativní panelové šetření na panelu Populace.cz, jehož se zúčastnilo 505 respondentů, jejichž složení odpovídá populaci rodičů v České republice podle základních demografických znaků. Panelové šetření slouží jako kontrola reprezentativity, nikoli jako kalibrační vrstva otevřeného šetření. Vzorek získaný organickým šířením se od reprezentativního panelu liší především vyšším vzděláním, vyšším podílem obyvatel velkých měst a vyšší profesní aktivitou. To znamená, že v tématech, jako je vzdělávání během rodičovské dovolené nebo digitální dovednosti, jsou hodnoty z otevřeného šetření pravděpodobně vyšší než ve skutečné české populaci. Výsledky kontroly reprezentativity je možné nalézt v reportu MUMDOO 2026.

Zdrojová data – SILC 2025

Výběrové šetření EU-SILC provádí Český statistický úřad od roku 2005 pod názvem Životní podmínky. My využíváme data z poslední dostupné vlny šetření, tedy sbíraná v roce 2025. Data obsahují informace o socio-demografických charakteristikách, příjmech a životních podmínkách 8 525 domácností v ČR a jsou reprezentativní na populaci ČR.

Metodika

1. Pro simulaci rozpočtových dopadů jsme propojili data z šetření MUMDOO s reprezentativním vzorkem populace z šetření Životní podmínky (SILC) sbíraného Českým statistickým úřadem v roce 2025. Propojení dat děláme na základě demografických charakteristik, které se ukázaly být důležité pro skutečnou a preferovanou výši úvazku (věk nejmladšího dítěte, nejvyšší dosažené vzdělání, ekonomická aktivita ženy a velikost obce bydliště). Na základě těchto demografických údajů bylo vytvořeno 64 skupin žen,¹ které byly dále rozděleny podle toho, zda v současnosti pracují, nebo ne. Pro každou skupinu žen s danými charakteristikami byl spočítán průměrný preferovaný a průměrný skutečný úvazek podle šetření MUMDOO.² Tyto informace byly poté přiřazeny ženám s dětmi do 5 let (včetně) v šetření SILC na základě jejich demografických charakteristik.
2. V šetření SILC jsme dále pro každou nepracující ženu odhadli hodinovou mzdu (tzv. imputovanou). Imputace mezd byla provedena standardní metodou Heckmanova dvoustupňového modelu. Tato metoda využívá období Mincerovy mzdové regrese, tedy regresního modelu, kde hodinová mzda je vysvětlována na základě vzdělání, věku, rodinného stavu, kraje bydliště, velikosti obce bydliště a zdravotního stavu. Mzdová rovnice je dále upravena o selekci do zaměstnání – do rovnice je zahrnuta proměnná, která postihuje nepozorované rozdíly mezi pracujícími a nepracujícími osobami. Mincerova mzdová regrese je odhadnuta na vzorku všech žen v šetření SILC 2025 zaměstnaných na pracovní smlouvu.³ Na

1 k nejmladšího dítěte má 4 kategorie (do 1 roku, do 2 let, do 3 let a do 4 let), nejvyšší dosažené vzdělání má také 4 kategorie (základní, střední bez maturity, střední s maturitou a vysokoškolské), a velikost obce má také 4 kategorie (do 2 tisíc obyvatel, 2 000–9 999 obyvatel, 10 000–49 999 obyvatel a 50 tisíc a více). Interakcí těchto skupin (4 kategorie x 4 kategorie x 4 kategorie) vznikne 64 skupin žen.

2 V šetření jsou u možné výše úvazku tyto 4 možnosti: v rozsahu zhruba plného, polovičního, čtvrtinového a v menším rozsahu nebo brigádně, projektově. Těm přiřazujeme odpovídající týdenní počet odpracovaných hodin jako 40, 20, 10 a 4. Předpokládáme zde tedy, že menší než čtvrtinový úvazek (nebo brigádní, projektová práce) odpovídá zhruba 4 hodinám práce týdně, tedy desetině plného úvazku.

3 Zde jsme tedy předpokládali, že pokud by nepracující ženy vstoupily na trh práce, začaly by pracovat jako zaměstnankyně. Práce formou zaměstnání na smlouvu je preferována u 82 % žen z šetření MUMDOO.

základě výsledků této regrese a jejich charakteristik jsou pak imputovány hodinové mzdy všem nepracujícím ženám s předškolními dětmi. Imputované hodinové mzdy poté přenásobíme preferovaným počtem hodin, čímž získáme pro každou skupinu nepracujících žen odhad jejich potenciální měsíční mzdy.

3. U nepracujících žen musíme také uvažovat o formě jejich zapojení na trhu práce, tedy typu smlouvy, která následně ovlivňuje výši zdanění. Zde předpokládáme, že ženy, které mají imputované měsíční výdělky nižší než 12 000 Kč by nastoupily jako zaměstnankyně na podlimitní dohody (DPP), ze svých výdělků by tedy neodváděly daň z příjmu ani odvody na sociální a zdravotní pojištění,⁴ zatímco ty s příjmy nad 12 tisíc měsíčně by pracovaly na pracovní smlouvu se všemi zákonnými odvody. Na základě měsíční mzdy a předpokládané formy zaměstnaneckého poměru pak vypočítáme dodatečné daně a odvody, které by domácnosti odvedly, pokud by k tomuto preferovanému zapojení žen na trh práce došlo. Výpočet daní a odvodů provádíme pomocí mikrosimulačního modelu TAXBEN,⁵ který uvažuje nejen daně a odvody nově zapojených žen, ale také vliv jejich zapojení na trhu práce na odvedené daně z příjmu dalších členů domácnosti (např. ztráta slevy na nepracující manželku u sezdáných párů, pokud výdělky ženy pečující o dítě do 3 let věku překročí hranici 68 tisíc Kč ročně).
4. Pro ženy s dětmi do 5 let, které pracují, hodinou mzdu známe a známe také formu jejich zapojení na trhu práce (zaměstnání na pracovní smlouvu nebo dohodu, OSVČ). U nich jsme tedy pouze spočítali zvýšení nebo snížení odpracovaných hodin ze skutečně odpracovaných hodin na preferovaný počet hodin. Pro tuto skupinu jsme následně také pomocí modelu TAXBEN dopočítali, kolik by domácnost dodatečně zaplatila na dani z příjmu a odvodech na sociální a zdravotní pojištění, pokud by tyto ženy navýšily/snížily počet odpracovaných hodin podle svých preferencí. Do odvodů zahrnujeme odvody na sociální a zdravotní pojištění placené OSVČ, zaměstnanci i zaměstnavateli.

4 Příjmy z DPP jsou zdaněny srážkovou daní ve výši 15 %. Pokud však příjmy z DPP nepřekročí 12 000 Kč měsíčně a poplatník nemá jiné příjmy podléhající dani z příjmu, je možné uplatnit na konci roku daňovou slevu na poplatníka a odvedené daně si nechat v plné výši vrátit (daňová sleva na poplatníka je v současnosti 30 840 Kč ročně, zatímco daň z příjmu dosahuje při práci za 12 000 Kč měsíčně 12 měsíců v roce pouze 21 600 Kč).

5 Vznik modelu TAXBEN byl podpořen grantem Technologické agentury České republiky TD010033. Více informací o modelu TAXBEN je možné nalézt ve studii Dušek, L., Kalíšková, K. & Münich, D. (2013). Distribution of Average, Marginal and Participation Tax Rates among Czech Taxpayers: Results from a TAXBEN Model. *Finance a Úvěr: Czech Journal of Economics and Finance*, 63(6), 474–504 a také na webu IDEA [🔗](#).